

REGVLÆ.

*An detur re-
thorica Eccle-
siastica, & an
sit necessaria
& utilis?*

I. Rhetorica Ecclesiastica explicat artificium bene concionandi? & proinde valde est necessaria.

Concio sacra non est opus naturale, sed vel acquisitum, vel infusum. Datur, itaque artificium concionandi, quod vel per diuinam inspirationem, vel per præceptorum institutionem, vel per experientiam ab homine acquiritur. Ex quo efficitur, dari facultatem aliquam, quæ hoc tale artificium methodice tradat, certasque regulas præscribat, secundum quas concio sacra possit componi, haberi & iudicari. Vnde porro colligitur necessitas & utilitas huius ipsius facultatis. Quemadmodum enim orator politicus, siue ille in schola versetur, siue in foro, indiget methodo eloquentiæ, siue præceptis & regulis oratoriæ politicæ: ita orator Ecclesiasticus Rhetoricæ Ecclesiasticæ subsidio, vel præsidio, carere non potest. Neque valet, quod obijcitur, concionari esse opus Spiritus Sancti, & Apostolos non fuisse instructos arte Rhetorica, & denique naturam hic esse satis. Nam quod attinet ad primam objectionem, Spiritus Sanctus aut immediate dicat ea, quæ pertinent ad concionem sacram, aut mediate, mediante scilicet nostro studio. Deinde ab extraordinario ad ordinarium non valet consequentia. Jam vero habitus concionandi extraordinarie Apostolis, vt & Prophetis, à Deo fuit infusus. Denique natura consideratur vel ordinarie & communiter, vel extraordinarie & heroice. Priori modo ars est dux certior quam natura: & naturalis potentia ordinarie in actum facile & sine errore traduci non potest, nisi per regulas artis iuuetur. Posteriori modo naturæ dona sunt rara: & proinde non sunt in regulam & consequentiam trahenda.

*Tripartitus
finis cuiusvis
concionis.*

II. Tripartitus finis debet esse propositus concionatori: vt nimirum doceat, delectet, flectat siue moueat.

Nimirum omnes inuentionis, dispositionis, elocutionis & actionis vires huc conuertet concionator, vt auditores suos solide doceat, Spiritualiter delectet, atque acriter flectat. E quibus primum est debitum, secundum honorarium, tertium necessarium. *Primum* requirit acumen oratoris, secundum lenitatem, tertium vim & acrimoniam. Docendo itaque efficiet concionator, vt res sacræ solide intelligantur. *Qui enim dicit, cum docere vult, quamdiu non intelligitur, nondum se existimet dixisse, quod vult ei, quem vult docere. Quia etsi dixit, quod ipse intelligit, nondum tamen illi dixisse putandus est, a quo intellectus non est: vt sunt verba*
Augu.